

AMB JESÚS VERS L'ALTRA ECONOMIA

JOSÉ ANTONIO PAGOLA

Donosti, Euskadi

1. Caminant rere les passes de Jesús

• **Moguts per l'Esperit de Jesús.** L'Esperit de Déu empeny Jesús vers els últims. Ells han de ser els primers en experimentar aquesta vida més digna i alliberada que vol Déu per als seus fills i filles: "L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, perquè Ell m'ha ungut. M'ha enviat a portar la Bona Nova als pobres, a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor" (Lluc 4, 16-22).

Aquests quatre grups de persones, els "pobres", els "captius", els "cecs" i els "oprimits" són els que Jesús du més endins del seu cor de Profeta del regne. Arreu del món es parla de "democràcia", "drets humans", "progrés", "benestar"... Jesús pensa en els últims i parla de treballar per una vida alliberada que emergeixi des d'ells. Des de l'Esperit de Jesús només podem treballar per una economia que sigui "Bona Nova" per als pobres, "alliberament" per als esclaus, "llum" per als cecs, "gràcia" per als desgraciats.

• **Amb indignació i esperança.** Jesús viu enmig d'una societat on no regna la justícia. D'una banda, l'Imperi de Roma, Herodes Antipas i els poderosos terratinents de Galilea exploten els camperols de les aldees sense tenir consciència d'estar llevant el pa als pobres. De l'altra banda, fa temps que els dirigents religiosos s'han desentès del patiment de la gent. L'imperi romà pretén que la **pax romana** sigui la pau plena i definitiva; la religió del Temple defensa que la "Torà de Moisès" és immutable. Mentrestant, els exclosos de l'imperi i els oblidats per la religió estan condemnats a viure sense esperança. Hi pot haver alguna millora en la **pax romana** i es pot observar de manera més escrupolosa la "Torà de Moisès", però no hi ha res decisiu que canviï per als pobres: el món no es torna més humà.

Jesús trenca aquest món tancat anunciant la irrupció del regne de Déu. Aquesta situació sense alternativa i sense esperança és falsa. El món volgut pel Pare va més enllà dels drets del Cèsar i més enllà d'allò establert per la religió del Temple. Hem de seguir Jesús obrint camins al regne de Déu des de dues actituds bàsiques: la **indignació profètica** que treu a la

llum les causes que s'amaguen sota el patiment de les víctimes i l'**esperança** en el Déu dels últims, que sosté els esforços dels que treballen pel seu regne.

2. Obrint camins al Regne de Déu

• **El regne de Déu és a prop** (Marc 1, 15). Déu no vol deixar-nos sols davant els nostres patiments, conflictes i reptes. Déu és una Presència bona i amistosa que cerca obrir-se camí entre nosaltres per construir una vida més humana. És possible un món diferent. No és pas veritat que la història hagi de discórrer pels camins de patiment i mort que marquen els poderosos. És possible una altra economia més humanitzadora, fraterna i solidària. És possible un món alternatiu més proper al que Déu vol per als seus fills i filles.

• **Convertiu-vos** (ídem). Déu demana la nostra col·laboració. Hem de despertar de la indiferència i mobilitzar totes les nostres energies per canviar la manera de pensar i actuar. Som els éssers humans els que hem de canviar la trajectòria de la història. La ciència no té consciència; a l'economia li manca compassió; els dogmes del capitalisme neoliberal són inhumans. Només acollint el regne de Déu caminarem cap a una convivència mundial més humana.

• **Creieu en aquesta Bona Nova** (ídem). Hem de prendre'ns seriosament la Bona Nova de Déu i creure en la força alliberadora del seu Projecte. Hem d'introduir la confiança en el món. Déu continua atraient l'ésser humà cap a una vida més digna. No estem pas sols. Déu està sostenint també avui el clam dels que pateixen i la indignació dels que reclamen justícia. Necessitem profetes del regne, creients indignats, sentinelles vigilants per escriure amb la nostra vida un relat nou de la història humana, animat per l'esperança de Déu.

• **Cerqueu el regne de Déu i la seva justícia** (Mateu 6, 33). Això ha de ser sempre primer. No podem deixar el món en mans dels que imposen cruelment la seva injustícia. El patiment de les víctimes s'ha de prendre de manera seriosa. No es pot acceptar com a

qualcom normal ja que és inacceptable per a Déu. Hem de cercar incansablement la justícia de Déu que reclama la vida per als que són assassinats per la fam i exigeix dignitat per als pobles exclosos de la convivència mundial. Cercar la justícia de Déu exigeix: promoure la consciència crítica, reaccionar davant la manipulació informativa, lluitar contra l'escepticisme, denunciar els abusos, pensar en el futur des de la llibertat de Déu que no té per què seguir els camins que li marquen els poders financers ni els mercats.

• **Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare** (Lluc 6, 36). El Pare mira el nostre món amb compassió. És sensible al patiment dels seus fills i filles. És la seva compassió maternal la que el mou a cercar un món diferent on sigui possible el "bon viure" de tothom. Jesús ens crida a viure com aquest Pare: atents al patiment de tants éssers humans, explotats sense pietat pels poderosos i oblidats per la indiferència de les religions. Hem d'introduir en el món la compassió activa i solidària, reaccionant contra el pragmatisme polític que es desentén del patiment i es torna cada vegada més cec, i contra la il·lusió d'innocència que adorm les religions. La compassió lúcida, responsable i compromesa és la força més decisiva per humanitzar la vida i transformar l'economia.

• **Els darrers seran els primers** (Marc 10, 31). La compassió exigeix cercar la justícia de Déu, començant pels darrers, els més indefensos i desvalguts. No els podem abandonar a l'abisme de l'oblit o la desesperació. Això és el que Jesús vol deixar clar amb el llençuatge provocatiu de les seves benaurances: "Feliços els pobres: és vostre el Regne de Déu! Feliços els qui ara passeu fam: Déu us saciarà! Feliços els qui ara ploreu: vindrà dia que riureu!". Quan ja no se sap com ni d'on pot brollar una esperança per a un món que sembla caminar cap a la seva destrucció, Jesús proclama de manera rotunda per on començar.

Aquestes polítiques que no admeten una crítica de fons, aquestes religions segures d'elles mateixes que ni tan sols sospiten la interpel·lació dels pobres, no responen a la veritat de Déu. El camí cap a una vida més digna i feliç per a tothom es comença a construir des dels darrers. Ells han de ser els primers. Aquesta primacia és absoluta. La vol Déu. No ha de ser relativitzada per cap cultura, cap política, cap religió.

• **Doneu al Cèsar el que és del Cèsar, i a Déu el que és de Déu.** (Marc 12, 17). No s'ha de deixar mai en mans de cap poder allò que només pertany a Déu. I Jesús ha repetit sovint: els pobres són de Déu; els petits són els seus predilectes; el regne de Déu els pertany. Va contra Déu continuar sacrificant els pobres de la terra als "mercats" i poders financers. És insuportable deixar els pobles més pobres i exclosos en mans de multinacionals apàtrides a la mercè d'un "lliure comerç" pervers, que cerca impunement el màxim lucre dels poderosos, fins i tot a costa de la vida i la dignitat dels darrers. L'autoritat suprema en el món l'han de tenir les víctimes. Aquesta autoritat moral dels que pateixen és exigible a tothom. Cap ètica digna d'aquest nom pot prescindir-ne, ja que estaria al servei de la destrucció dels més dèbils.

• **No podeu servir alhora Déu i el diner.** (Lluc 16, 13). No és pas possible acumular riquesa de manera insaciable i, alhora, servir aquest Déu que no pot ser Pare sense fer justícia a qui ningú no n'hi fa. Alguna cosa va malament entre els seguidors de Jesús si pretenem viure de l'impossible. El Diner s'ha convertit en el gran "Ídol" que, per subsistir, exigeix cada vegada més víctimes i deshumanitza cada vegada més els que li rendeixen culte. Per això Jesús diu "neci" al ric de la paràbola, que construeix sitges cada vegada més grans per emmagatzemar la seva collita, pensant només en el seu benestar, quan ni tan sols pot assegurar la seva vida mortal. Així n'és d'insensata la lògica dels països de l'abundància: viuen acumulant insaciablement benestar, però ho fan, generant, d'una banda, fam, misèria i mort en els països exclosos, i de l'altra, deshumanitzant-se cegament cada vegada més.

• **Avui ha entrat la salvació en aquesta casa** (Lluc 19, 9). La salvació entra a la casa del ric Zaqueu, quan es compromet a tornar tot allò robat i a compartir els seus béns amb els pobres. Aquest és el camí. La "salvació" anirà arribant al món quan els països rics promoguin polítiques de restitució per compensar els països empobrits pels saquejos comesos pel colonialisme i per la imposició del sistema neoliberal. Arribarà que es posarà límit al desenvolupament insostenible i s'impulsaran polítiques de cooperació real i solidaritat efectiva amb els darrers. Els seguidors de Jesús hem de mostrar amb la nostra vida que "ha vingut a salvar allò que s'havia perdut" (Lluc 19, 10).